

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-23
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 23
The Central Elections Committee for the 23rd Knesset

Justice Neal Hendel
Supreme Court of Israel
Chairman of the Central Elections Committee

قاضي نيل هندل
المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט ניל הנדל
בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

החלטה בעניין זמני השידור של תעמולת הבחירות בטלוויזיה וברדיו, קביעת רצף השידורים ושידורי

הסברים והדרכה מטעם ועדת הבחירות המרכזית בבחירות לכנסת ה-23

סעיפים 15, 15א, 16א, 16ב ו-16ג לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה) קובעים את ההסדרים העוסקים בתשדירי תעמולת בחירות וסרטוני הדרכה והסברה מטעם ועדת הבחירות (ובכלל זה: תשדירים לעידוד הצבעה מטעם הוועדה), אשר ישודרו בטלוויזיה וברדיו קודם ליום הבחירות (להלן: תשדירי התעמולה). הוראות סעיפים אלו מעוררות מחלוקת בין האינטרסים של הרשימות המתמודדות בבחירות והאינטרס הציבורי ובין אלה של ערוצי התקשורת השונים, אשר מחריפה ביתר שאת כשמדובר במערכת בחירות שלישית המתרחשת בחלוף שנה.

מצד אחד, עומד האינטרס של הרשימות המתמודדות בבחירות לשדר את תשדירי התעמולה בשעות שבהן שיעור הצפייה מקרב האוכלוסייה הוא גבוה. זאת, בשם לב לחופש הביטוי שלהן ולכך שזו הדרך היחידה שהחוק מתיר להן להפיץ דברי תעמולה בטלוויזיה וברדיו במסגרת 60 הימים שלפני הבחירות. לכך יש להוסיף את האינטרס הציבורי בכך שהבוחר יבחר בחירה מיודעת, בהתאם למידע שקיבל על אודות המפלגות השונות ובכך יממש את זכות הבחירה שלו בהתאם למצפונו ועמדותיו. לשם כך יש להקפיד על נגישות המידע ובכלל זה על תשדירי תעמולה שישודרו בשעות הנוחות לצופה. אוסיף ואדגיש כי תכיפותן של מערכות הבחירות האחרונות אינה גורעת מכך שיש להעניק לציבור את האפשרות להיחשף לעמדותיהן של הרשימות השונות, אף אם נחשף אליהן לפני זמן קצר, שכן בהחלט סביר שרשימות שהתמודדו בבחירות הקודמות

יביאו עמן בבחירות אלו מסרים חדשים, או, למצער, דגשים שונים לציבור. כך או כך, כל מערכת בחירות עומדת בפני עצמה. כך לגבי ספירת הקולות וכך לגבי הצגת תעמולה. טוהר הבחירות מחייב לתת לכל בוחר את האפשרות לבחור על-פי העדפתו בכל מערכת בחירות כשלעצמה.

מן הצד השני, עומדת הפגיעה הכלכלית בערוצי התקשורת השונים, כמו גם הפגיעה בהרגלי הצפייה של צופי הערוצים השונים, אשר נדרשים להתאים את לוח השידורים שלהם לאילוצים שמציבים תשדירי התעמולה. מדובר אפוא באינטרסים לגיטימיים, כלכליים ומקצועיים, אשר נפגעים בפעם השלישית בשנה החולפת (לפירוט האינטרסים ראו את החלטת כב' הנשיאה ד' ביניש, יו"ר ועדת הבחירות לכנסת ה-17, מיום 6 בפברואר 2006). יחד עם זאת יצוין כי מדובר בפגיעה אשר מעוגנת בחוק דרכי תעמולה ואף מהווה חלק מתנאי הרישיון שקיבלו גופי השידור השונים (וראו לעניין זה תב"כ 2/22 שידורי קשת בע"מ נ' סיעת הליכוד, פס' 39-40 (4.8.2019)).

מלאכת האיזון בין האינטרסים הנוגדים מובילה למסקנה כי, לגישתי, אלמלא הייתה זו מערכת בחירות שלישית השנה, ראוי היה לשקול לשדר את תשדירי התעמולה ביותר שעות שבהן שיעור הצפייה או השמיעה הוא גבוה יותר, או בסמוך לכך. כך כל עוד המחוקק לא ישנה את חוק דרכי תעמולה ויעמיד את האיזון בין האינטרסים בנקודה אחרת (וראו דין וחשבון הוועדה הציבורית לבחינת חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, עמ' 29 (2017), אשר המליצה לצמצם משמעותית את היקף תשדירי התעמולה ברדיו ובטלוויזיה). ברם, נוכח תכיפות מערכות הבחירות האחרונות ובנסיבות המיוחדות בהן אנו מצויים, ראוי להמעיט בשינויים שעלולים לפגוע בגופי התקשורת השונים, לתת משקל נכבד להחלטות שניתנו בעניין זה בבחירות לכנסת ה-21 וה-22 ולשמור על רצף בכגון דא. זאת במיוחד בתחום זה, כאשר אחד מהשיקולים הוא הפגיעה הכלכלית (לכאורה) בערוצי התקשורת, והרי לא פגיעה כזו פעם בשלוש שנים, למשל, לעומת שלוש פעמים בשנה.

לפיכך, לאחר שקיימתי התייעצות עם ועדת הבחירות המרכזית, תאגיד השידור הישראלי והרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו; שמעתי את עמדות המורשים לשידורים (כמשמעם בסעיף 16ג לחוק דרכי תעמולה) ואף ביקשתי פרטים נוספים מחלקם; שקלתי

את העמדות הקונקרטיות של כל גורם שהגיש עמדתו; ערכתי איזון בין חשיבות שידורי התעמולה עבור הבוחר והמועמד ובין הפגיעה הלכאורית בערוצי התקשורת השונים, כמפורט לעיל; נתתי משקל לאינטרס הציבורי, המתבטא, בין היתר, בכך שיש לשדר את תשדירי התעמולה ביום הראשון וביום האחרון של השידורים בשעות נוחות לציבור, נוכח נתוני צפייה גבוהים המתקבלים בימים אלו; ועיינתי בהחלטותיהם של קודמיי בתפקיד בעניין זה, אני מחליט כדלקמן:

א. שעות שידורי תעמולה – טלוויזיה בשפה העברית:

1. תאגיד השידור הישראלי – כאן 11: בימים א'-ה' ובמוצאי שבת החל מהשעה 23:00.
2. הרשות השנייה – ערוץ 9: בתאריכים 17.2 ו-29.2 החל מהשעה 22:30, וביתר התאריכים (בימים א'-ה' ובמוצאי שבת) החל מהשעה 23:00.
3. הרשות השנייה – קשת 12: בתאריכים 17.2 ו-29.2 החל מהשעה 23:10, וביתר התאריכים (בימים א'-ה' ובמוצאי שבת) החל מהשעה 23:30.
4. הרשות השנייה – רשת 13: בתאריכים 17.2 ו-29.2 החל מהשעה 23:10, וביתר התאריכים (בימים א'-ה' ובמוצאי שבת) החל מהשעה 23:30.
5. הרשות השנייה – ערוץ 20: בימים א'-ה' ובמוצאי שבת, החל מהשעה 22:00.
6. הרשות השנייה – ערוץ 24: בימים א'-ה' ובמוצאי שבת, החל מהשעה 21:00.

ב. שעות שידורי תעמולה – טלוויזיה בשפה הערבית:

1. תאגיד השידור הישראלי – מכאן 33: בימים א'-ה', החל מהשעה 17:30.
2. הרשות השנייה – קשת 12: בימים א'-ה', החל מהשעה 13:00.
3. הרשות השנייה – רשת 13: בימים א'-ה', החל מהשעה 13:00.
4. הרשות השנייה – הלא TV (ערוץ 30): בימים א'-ה', החל מהשעה 17:45.

יובהר כי רשימות מועמדים המשדרות תעמולת בחירות בטלוויזיה בשפה הערבית, ומבקשות לשבצן במסגרת השידורים בשפה העברית, רשאיות לעשות כן על חשבון דקות השידור שלהן בשפה העברית.

ג. שידורי רדיו:

1. גלי צה"ל: רצועת הבוקר תשודר בתאריכים 17.2, 19.2, 21.2, 23.2, 25.2, 27.2

- כך שהשידור יהא בין השעות 11:00-12:00 ובתאריכים 18.2, 20.2, 24.2, 26.2, 28.2, 1.3 החל מהשעה 6:30; רצועת הערב תשודר בימים א'-ה' החל מהשעה 19:00.
2. תאגיד השידור הישראלי – כאן רשת ב': רצועת הבוקר תשודר בתאריכים 17.2, 19.2, 21.2, 23.2, 25.2, 27.2 כך שהשידור יסתיים בשעה 7:00 ובתאריכים 18.2, 20.2, 24.2, 26.2, 28.2, 1.3 כך שהשידור יסתיים בשעה 12:00; רצועת הערב תשודר בימים א'-ה' החל מהשעה 21:05.
3. תאגיד השידור הישראלי – רדיו מכאן (בשפה הערבית): רצועת הבוקר תשודר בימים א'-ו', החל מהשעה 10:35; רצועת הערב תשודר בימים א'-ה' החל מהשעה 19:35.
4. תאגיד השידור הישראלי – כאן רקע (בשפה הרוסית): רצועת הבוקר תשודר בימים א'-ו', החל מהשעה 10:40; רצועת הערב תשודר בימים א'-ה' החל מהשעה 17:40.
5. תאגיד השידור הישראלי – כאן רקע (בשפה האמהרית): בימים א'-ו', החל מהשעה 13:40.
- ד. יחידות השידור:
- משך יחידות השידור בטלוויזיה וברדיו יהיה: 1, 2, 3, 4 או 5 דקות, אלא אם כן יינתן אישור מיוחד על-ידי לסטייה מיחידות שידור אלו.
 - מספר יחידות שידור לרשימת מועמדים אחת – בכל משבצת שידור:
 - בטלוויזיה בשפה העברית – עד 5 יחידות שידור למשבצת שידור.
 - בטלוויזיה בשפה הערבית – יחידת שידור אחת למשבצת שידור.
 - ברדיו (בכל השפות) – יחידת שידור אחת במשבצת שידור.
- ה. סדר הרשימות ברצף השידורים:

כפי שהנהיגו קודמיי, רצף שידורי התעמולה ייקבע בהגרלה ממוחשבת, אשר מתכונתה כדלקמן: תיערך הגרלה שוויונית (בגדרה יינתן משקל זהה לכל מפלגה) ביחס לשאלה איזו רשימה תפתח ואיזו רשימה תסיים את התשדירים באותה משבצת שידור. לאחר מכן תיערך הגרלה שתקבע את סדרם של יתר התשדירים באותה משבצת שידור, כך שלכל רשימה יינתן משקל התואם את בקשתה באותה משבצת.

1. תשדירי תעמולה – כללי

שידורי הבחירות יתחילו כולם ביום שני ה-17 בפברואר 2020, ויסתיימו בכל ערוצי הטלוויזיה והרדיו ביום ראשון ה-1 במרץ בשעה 19:00.

אין מניעה, והדבר אף רצוי ומבורך, כי שידורי הבחירות בטלוויזיה ילוו בתרגום לשפת הסימנים או בכתוביות למען אוכלוסיית כבדי השמיעה.

למען הסר ספק, תשדירי התעמולה בטלוויזיה וברדיו לא ישודרו בימי המנוחה הקבועים כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948.

2. תשדירי הסברה והזרכה מטעם ועדת הבחירות המרכזית לכנסת:

בהתאם לסעיף 16א(א) לחוק דרכי תעמולה, שבועיים לפני יום הבחירות ישודרו בטלוויזיה וברדיו הסברים מטעם יו"ר ועדת הבחירות המרכזית, אשר יכללו הבהרות לבוחרים בעניין סדרי ההצבעה בבחירות לכנסת ולחברי ועדות הקלפי בעניין סדרי מילוי תפקידם. משך הזמן המצטבר של תשדירי הסברה אלה לא יעלה על שעה אחת ברדיו (בכל הערוצים יחדיו) ועל שעה אחת בכל ערוץ טלוויזיה המשדר שידורי תעמולה.

1. בטלוויזיה:

- סרטון "כוחו של קול": ישודר 3 פעמים, בכל ערוץ טלוויזיה המשדר שידורי תעמולה, בתום שידורי התעמולה, בימים בהם מקבץ שידורי התעמולה הוא הקצר ביותר.
- תשדירים לעידוד הצבעה: תשדיר אחד באורך 30 שניות או שני תשדירים באורך 15 שניות ישודרו 4 פעמים ביום, בימים א'-ו', ב-14 הימים שלפני יום הבחירות, בשעות שלהלן:
 - א. ברצועת הבוקר, בין השעה 7:00 לשעה 8:00.
 - ב. ברצועת אחר הצהריים, בין השעה 17:00 לשעה 18:00.
 - ג. ברצועת הערב, בראשית מקבץ הפרסומות הראשון שלאחר תום מהדורת

החדשות המרכזית (למעט ערוץ 24, שישדר את ההודעה בין השעות

20:00-21:00).

ד. ברצועת הלילה, בין השעה 22:00 לשעה 23:00.

יובהר כי התשדירים ישודרו ביום ו' ברצועת הבוקר ויחודשו במוצאי השבת, בהתאם לשעות שפורטו לעיל.

2. ברדיו:

תשדירים באורך 30 שניות ישודרו בזמנים הבאים:

א. ברצועת הבוקר, בין השעה 7:00 לשעה 8:00.

ב. ברצועת הצהריים, בין השעה 12:00 לשעה 14:00.

ג. ברצועת אחר הצהריים, בין השעה 16:00 לשעה 18:00.

ד. ברצועת הלילה, בין השעה 20:00 לשעה 22:00.

יובהר כי התשדירים ישודרו ביום ו' ברצועת הבוקר והצהריים ויחודשו במוצאי השבת, בהתאם לשעות שפורטו לעיל.

ח. פרסום הודעה על חופש הבחירות

בהתאם לסעיף 16(א) לחוק דרכי תעמולה, ביום ה-14, ביום ה-7, בכל אחד משני הימים שלפני יום הבחירות לכנסת וביום הבחירות עצמו, תשודר ברדיו ובטלוויזיה הודעה מטעם יו"ר ועדת הבחירות, אשר תבהיר לבוחרים את זכותם לבחור באורח חופשי ולפי מצפונם, ותפרט את הוראות החוק המבטיחות את חופש הבחירות, השאיותן וטהרן.

הודעה זו תשודר באופן הבא:

א. בתאריכים 17.2, 24.2:

- בערוצי הטלוויזיה, כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות המרכזית (למעט ערוץ 24, שישדר את ההודעה בין השעות 20:00-21:00).

- בערוצי הרדיו, באופן הבא:

גלי צה"ל וכאן רשת ב' – כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות של

השעה 12:00.

רדיו מכאן (בשפה הערבית) וכאן רקע (בשפה הרוסית) – כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות של השעה 15:30.

כאן רקע (בשפה האמהרית) – כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות של השעה 14:00.

תחנות רדיו אזוריות – כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות של השעה 19:00.

ב. בתאריך 29.2 (יום שבת):

- בערוצי הטלוויזיה, כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות המרכזית (למעט ערוץ 24, שישדר את ההודעה בשעה 21:00).

- בערוצי הרדיו, שפורטו לעיל, כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות של השעה 21:00.

ג. בתאריך 1.3:

- בערוצי הטלוויזיה, כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות המרכזית (למעט ערוץ 24, שישדר את ההודעה בין השעות 20:00-21:00).

- בערוצי הרדיו שפורטו לעיל, כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות של השעה 19:00.

ד. בתאריך 2.3 – יום הבחירות לכנסת:

בכל ערוצי הרדיו והטלוויזיה, כך שההודעה תחתום את מהדורת החדשות של השעה 8:00 (למעט ערוץ 24, שישדר את ההודעה בין השעות 8:00-9:00; וערוץ כאן רקע (בשפה האמהרית) שישדר את ההודעה בסמוך לשידורים בשפה האמהרית).

ניתנה היום, ט"ז בטבת התש"ף (13.01.2020).

ניל הנדל

שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-23